

Äänitteen nimi: Kausi2 jakso7.mp4

Äänitteen kesto: 00:40:23

Asiakas: roosa.vejola@samok.fi

Merkkien selitykset:

[?] = sanan kirjoitusasusta ei voi olla täysin varma, mutta merkitys on ainakin sinne päin. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [sana? 00:15:44]

[??] = sanasta ei voinut saada selvää, joten se on täysin epävarma tai sitä ei voitu kirjata ylös lainkaan. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [?? 00:15:44]

[**tekstiä**] = äänet tai litteroimatta jätetyt kohdat merkitään tekstiin hakasulkeisiin, esim. [naurahtaa] tai [haastattelu keskeytyy hetkeksi, kun haastateltava vastaa puhelimeen]

[äänite alkaa]

Puhuja 1 [00:00:14]: Me ollaan koulussa juteltu siitä, kun on ollu kavereita kaatopaikoilla tai jossain jäteasemilla kesätöissä siitä, et sinne tulee oikeesti tosi laadukasta kamaa, et oli tullu joku uus pöytä, minkä arvo olis edelleen käytettynä 300 euroa, mut kun se on tullu sille, sille ei voi enää mitään enää tehdä, sit se menee polttoon tai minne vaan.

Puhuja 2 [00:00:42]: Roosa, miten sä määrittelesit kestävän kehityksen?

Puhuja 3 [00:00:44]: No mä oon varmaan joskus opetellu tän määritelmän ulkoa, niin mä sanosin, et kestävä kehitys on kehitystä, jossa pyritään tyydyttämään nyky-yhteiskunnan tarpeet sillä tavalla, ettei viedä tulevilta sukupolvilta mitään, ettei tehä sitä tulevien sukupolvien kustannukselle. Ekana monella tulee ehkä mieleen, et kestävä kehitys on ekologista, ja ympäristöön liittyvään kehitystä, mut periaatteessa KEKE eli kestävä kehitys voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen eli ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyteen, ja lisäksi puhutaan myös kulttuurisesta kestävydestä.

Puhuja 2 [00:01:25]: Joo, toi oli kyl aika hyvä selitys. Niin kuin sanoit, kestävä kehitys käsittää aika paljon kaikkea. Ekologisella kestävydellä tarkotetaan sillä, että ihmisen toiminta asettuu luonnon kantokyvyn rajoihin, ettei esimerkiksi luonnon monimuotoisuus vaarannu. Sosiaalisen kestävyden ydintä on taas ihmisarvosta kiinnipitäminen ja se voi ilmetä esimerkiksi tasa-arvona ja oikeudenmukaisuutena.

Puhuja 3 [00:01:52]: Moikka ja tervetuloa taas podin pariin. Tänään meillä on teemana kestävä kehitys, ja se miten KEKE eli kestävä kehitys näkyy ammattikorkeakouluissa, kuinka AMKit edistää kestäväää kehitystä. Meitä on tänään neljä, studiossa mun kanssa houstina Ida Flemmich.

Puhuja 2 [00:02:11]: Hejsan.

Puhuja 3 [00:02:13]: Ja vieraana meillä on Hämeen ammattikorkeakoulussa ympäristösuunnitteleva Noora Leijo.

Puhuja 1 [00:02:17]: Moikka

Puhuja 3 [00:02:19]: Tervetuloa Noora.

Puhuja 1 [00:02:21]: Kiitos.

Puhuja 3 [00:02:22]: Toisena vieraana meillä on Seinäjoen ammattikorkeakoulun kestävän kehitysrhyhmän vetäjä ja kulttuurituotannon lehtori Jussi Kareinen, tervetuloa.

Puhuja 4 [00:02:29]: Kiitos paljon ja moi kaikille.

Puhuja 2 [00:02:32]: Ekaks me halutaan tietysti kuulla, keitä te ootte ja mitä te teette kestävän kehityksen parissa omassa AMKeissanne. Jos me alotetaan vaikka Noorasta, niin voiks sä esitellä itses ja kertoo, miten sä päädyit opiskelemaan kestävää kehitystä?

Puhuja 1 [00:02:46]: Okei, mun nimi on Noora Leijo, ja opiskelen toista vuotta Hämeen ammattikorkeakoulussa kestävää kehitystä elikkä ympäristösuunnittelijaksi. Mä päädyin tänne opiskelemaan ehkä sen takia, et mua on kiinnostanu jo pitkään, joku viitisen vuotta, kaikki semmonen pikamuodin vaikutus maailmantilaan, ruokavalinnat, kierrättäminen, kaikki tämmönen ekologinen, maapallon tulevaisuus ja just se, mitä meidän lapsille jää - ajatukset. Ja sitten mä selailin kouluja, ja sit sielt tuli vastaan tää ympäristösuunnittelijan tutkinto. Toi nimike on aika hämäävä, et eihän me oikeesti mitään puistoja siellä välttämättä suunnitella, mutta toi koulutus oli niin laaja, siinä oli niin paljon kaikkee, niin aattelin, et tänne haetaan. Pari kertaa hain ja siellä ollaan nyt toista vuotta.

Puhuja 3 [00:03:31]: Jes, ja käsittääkseni tää on just ainoa paikka Suomessa, missä voi opiskella ympäristösuunnittelijaksi?

Puhuja 1 [00:03:36]: Kyllä, Forssa on ainoa paikka, missä tätä voi opiskella, mut ihan hyvä paikka.

Puhuja 3 [00:03:39]: Kiva. No mites Jussi? Sä olet AMKin kestävän kehitysrhyhmän uusi vetäjä, ja sun osaamises liittyy muun muassa siihen, miten kestävän kehityksen osaaminen tulis näkyä opetussuunnitelmissa, ja mitä se esimerkiksi tarkoittaa. Sä oot ollu myös mukana laatimassa SEAMKin kestävän kehityksen ohjelmaa. Tässä on aika paljon kaikkia, mut kertositko vielä, miten sä päädyit näihin kestävän kehityksen teemojen pariin?

Puhuja 4 [00:04:08]: Noh, paljon henkilökohtasista syistäkin, ihan sama kuin Nooralla, mä koen, että työssäni mun velvollisuuskin on puhua näistä, minkälaisen perinnön me jätetään tuleville sukupolville. Tää on semmonen fundamentaalikysymys meidän tulevaisuuden kannalta, tietysti sitten meidän omalla ammattialalla, jos mä opetan tapahtumatuottajia, tapahtumaan perinteisesti ainakin aikasempina vuosina on kohdistunut semmonen hurja ympäristörasitus, kun yhtäkkiä sanotaan hyvin rajatulle alueelle kerääntyy kymmieniä tuhansia ihmisiä, mä oon nähny tosi karseita esimerkkejä maailmalta jo muutama vuos sitten, esimerkiksi miten ostetaan paikallisesta supermarketista muutaman euron kertakäyttöisiä makuupusseja, ja niitä jää festivaalin jälkeen sit sinne tapahtumapaikalla. Tämäkin jotenkin havahdutti minut. Sit ehkä omassa elämässä, mä asun täällä Tampereella,

vanha puutalo ja mua on aina kiinnostanu ympärisöasiat, et mä pyrin omassa taloudessani fossiilivapaaseen talouteen, et mahdollisimman paljon kaikki, mitä meillä täällä on, niin on sähköistä, et ei enää bensalla toimivaa. Ja mä oon tietysti sitten ehkä vielä täällä Tampereella oon paikallispolitiikassa mukana, mä oon Tampereen vihreiden jäsen, mä oon ollu kunnallisvaaleissa muutaman kerran ehdokkaana, niin sitäkin kautta on sitten mahdollisuus vaikuttaa paikallistasolla päätöksiin liittyen kestävään kehitykseen.

Puhuja 3 [00:05:55]: Jes. Teillä molemmilla oli selkeesti vahva kiinnostus oman elämän kautta tähän teemaan. Mä kyl uskon, et sehän vie pitkälle, jos siitä tekee sen oman uransa, saa kytkettyä siihen.

Puhuja 1 [00:06:11]: Nimenomaan.

Puhuja 3 [00:06:12]: Ja tosiaan Ida, mä voisin kysyä vielä sulta, kun kestävä kehitys näkyy yhä enemmän eri koulutusohjelmien opetussuunnitelmissa, sä oot myös opiskellut kulttuurituotantoa, niin onks teillä näkyny opinnoissa kestävä kehitys vaikka sä et nyt varsinaisesti sitä opiskellut?

Puhuja 2 [00:06:29]: Kyl se on näkyny, ja ihan kuin Jussi siinä sano, niin pitää koko ajan miettiä niitten tapahtumien tulevaisuutta. Mä ite teen aika paljon töitä teatterialalla, ja siellä puhutaan paljon siitä, että mitä me esimerkiksi voidaan kierrättää eri asioita, miten paljon paperia siellä oikeesti tarvitaan, tämmösiä pieniä asioita, mitä laittaa mieleen, koska samalla pitää miettiä sitä rahapuolta, että voidaan säästää rahaa näillä toimenpiteillä, mut sit samalla se on myös paljon ekologisempaa esimerkiksi kierrättää kulisseeja ja muita asioita. Se on kyl näkyny sekä siellä opinnoissa mutta myös ihan työuralla.

Puhuja 4 [00:07:06]: Tuo teatteri on aika hyvä esimerkki, et mulla on myös teatteritausta ittelläni. Olin just eilen kattomassa Tampereella tällasta Anastasia-musikaalia, siinä kestävä kehityksen näkökulma näky erityisen hyvin digitaalisissa tehosteissa, et ei todellakaan tartte. Ida puhuit lavasteiden kierrättämisestä, se on musta ihan älyttömän hyvä ajatus, mutta niitä ei välttämättä tarvi edes rakentamaan, jos me pystytään rakentamaan digitaalisia maailmoja sinne sen esityksen tueksi.

Puhuja 1 [00:07:35]: Ja kuinka helppoo, et digitaalisesti saa luotua taustoja, niit saa vaihettuu paljon nopeemmin, säästää aikaa, kun ei tarvi rakentaa, siis just ylipäättänsä kestävä ratkasut säästää aikaa ja rahaa. Esimerkiksi kierrättämisellä säästät todella paljon rahaa.

Puhuja 3 [00:07:53]: Win–win.

Puhuja 1 [00:07:54]: Jep. KEKE on win–win.

Puhuja 2 [00:07:57]: Meitä ehkä kiinnostaa kuulla teiltä, et miten korkeakoulut voivat tehdä osuutensa kestävä kehityksen eteen, eli mitä AMKeissa tehään KEKEEn eteen?

Puhuja 4 [00:08:06]: AMKien toimintaa ohjaa tai yhtenä tällasena neuvoa-antavana elimenä on ARENE eli Ammattikorkeakoulujen rehtoneuvosto, ja siellä on olemassa tämmönen

kestävä ja vastuullisuus työryhmä ja nyt siellä on esimerkiksi tällä hetkellä työn alla, määrittämään laskentaperiaatteet hiilidioksidipäästöille, että mitä AMKien kiinteistöenergian kulutus on, veden kulutus, jätehuolto, minkä verran matkustaminen tuottaa hiilidioksidipäästöjä, ruokailu ja hankinnat. Et tää on sillä tavalla valtakunnan tasolla. Mä jotenki koen, että korkeakoulu yhteisön pitää alueellaan ja valtakunnallisestikin olla aika monessa asiassa edelläkävijä. Mitä se edelläkävijäisyys on? Se on tietysti sitten näitä arjen tekoja siellä meidän työ- ja opiskeluyhteisössä. Toinen asia, minkä mä näen, että missä se vois näkyä ja missä se tällä hetkellä näkyy, muun muassa Seinäjoella AMKissa on se tk-ic:t. Meillä satsataan tällaseen hanketutkimustoimintaan, missä on läpileikkaavana ajatuksena tää kestävä kehitys, kiertotalouden erilaiset innovaatiot. Kun mä oon jotenki itte aatellu, et ei me voida ihmisten päähän takoo kestävä kehityksen periaatteita tai siinä vaiheessa tietysti sitten, kun on ihan pakko, sit jos me aletaan olla semmosessa tilanteessa, et ei oo enää vaihtoehtoja. Mä itte näkisin sen kannuttamisen ja vaikkapa tämmösen bisneksen mahdollisuuden näkökulmasta, et se aidosti innovoi opiskelijoita, et hei, tämmöset kiertotalouden ratkasut. Me kaikki ollaan enemmän tekemisissä sellasten kestävä kehityksen innovaatioiden kanssa, mitä me ei tulla ajatelleeksi. Kaikki nää alusta- ja jakamistalouden innovaatiot, woltit ja yhteiskäyttöautot yms. Nääki on joku keksiny jossain vaiheessa, mut sillä tapaa, mun mielestä meidän pitää korkeakoulun toimia alustajana ja mahdollistajana, kannustajana tän tyyppisille innovaatiotoiminnalle.

Puhuja 1 [00:10:25]: Jep. Meillä just meidän koulussa on tällä hetkellä käynnissä Meidän alalla -innovaatiopäivät, että meidät on jaettu tiimeihin, ja jokainen tiimi luo nimenomaan kiertotalouteen liittyviä innovaatioita. Siellä on tullu kaikkee tosi semmosta oikeesti, et niitä on mahollista toteuttaa, ja koulu kannustaa siihen, ja palkitsee hyviä ideoita. Ja sit siinä on puhuttu, et jos näistä ideoista lähtis jotain, niin let's go yrittäjäksi, et tuetaan. Kun kysymys oli se, mitä korkeakoulut tekee kestävä kehityksen eteen, mun mielestä jo ihan pelkästään se, et ylipäätänsä on tosi paljon aloja, missä koulutetaan kestävä kehitystä. On ehkä kasvanut niiden alojen määrä, ja se on suurin teko ehkä. Mut sitten, mitä oon jutellu kavereitten kaa, mitkä opiskelee muita aloja, on käyny tosi vahvasti ilmi se, että melkein joka alalla on jotakin kursseja, mitkä liittyy kestävä kehitykseen, kiertotalouteen tai muuhuun pakollisena käydä, et vaiks sä et opiskelis kestävä kehitystä, niin sä et silti voi sivuuttaa aihetta, vaan se tulee kyllä jotenkin sun luoksesi.

Puhuja 3 [00:11:24]: Jep, toi on mahtavaa. Oli kiva kuulla, et teillä on noi innovaatiopäivät ja miten sä voit tavallaan noinkin ehkä aikasessa vaiheessa päästä kiinni ja työelämään ja ehkä siihen, mitä sä voisit mahdollisesti siellä työelämässä noihin sun opintoihin liittyen, et se on niin kytkeytynyttä.

Puhuja 2 [00:11:40]: Voisiks sä antaa jotain hyviä esimerkkejä, mitä te ootte siellä innovaatiopäivillä tehneet?

Puhuja 1 [00:11:44]: Innovaatiopäivillä me ollaan lähetty luomaan ihan nollasta erilaisilla learnign cafe -menetelmillä kaikkii innovaatioita kiertotalouteen liittyen, esimerkiksi just jotakin tyyllillä tsadaa-tyyppistä vaatevuokraamosysteemiä on jotkut suunnitellu, tai kierrätykseen helpottamiseen meneviä roskiksia tai esimerkiksi meidän tiimi tällä hetkellä koittaa löytää ratkaisua ongelmaan, että kuinka saadaan kaatopaikalle ajautuvat käyttökelpoiset tavarat hyötykäyttöön, koska siinä vaiheessa, kun tavara menee

kaatopaikan ovista sisään, niin se on jätettä, ja sille ei voi mitään enää tehdä. Et kuinka me saatais ihmiset hyödyntään, et jos sulla on hyvä sohva, niin et vaan vie helposti kaatopaikalle, vaan mitä me voidaan tehdä, et se saadaan ennen kaatopaikkaa vedetty pois ja jatkamaan kiertoansa. Sit yleisesti koulussa projekteja, niin me ollaan tehty esimerkiksi Helsingin kaupungille luonnon monimuotoisuus ja ilmasto-opas, ja esimerkiksi Hämeen ilmastovahdissa ollaan oltu tosi vahvasti mukana, et ollaan Hämeen alueelta etitty ilmastotekoja, ja luotu niistä ihan fyysisesti siirretty dataa kartalla ja muuta tommosia projekteja ilmaston, monimuotoisuuden ja kiertotalouden parissa.

Puhuja 3 [00:13:04]: Joo. Mua kiinnostaa tää kaatopaikkainnovaatio, koska itekki joskus valitettavasti, jos on ollu kiire päästä tavaroista eroon, kukaan ei oo ostanu sitä, se on mennä roskiin, vaik tietää, et sen ois voinu kierrättää, vaan et sais jotenki helpoksi kuluttajalle.

Puhuja 1 [00:13:21]: Just se. Ja vaikka nykypäivänä on paljon Facebookin roskalavoja ja tai muita tämmösi systeemei, mut kun sulla on se matto, mikä sulla on ollu 20 vuotta lattiassa, ja sä koet, et eihän kukaan tätä halua, sä et tuu ajatelleeks sitä, et joku ihan oikeesti voi haluu sen vaikka koirankopin laittialla tai leikkimökkiin tai johonkin muuhun. Siinä kohtaan, kun sulla on itellä joku esine, tavara, joka on sulle jo jätettä, niin sä et pysty näkeen sitä, et joku muu vois haluta sen. Ja sitten just jotenkin, me ollaan koulussa juteltu siit, kun on ollu kavereita kaatopaikoilla tai jossain jäteasemilla kesätöissä siitä, et sinne tulee oikeesti tosi laadukasta kamaa, et oli tullu joku uus pöytä, minkä arvo olis edelleen käytettynä 300 euroa, mut kun se on tullu sille, sille ei voi mitään enää tehdä, sit se menee polttoon tai minne vaan. Ja jotenki se, et kuinka materiaaleja, mut myös hyvää tavaraa menee niin paljon hukkaan, ja sit me vaan haetaan Ikeasta uutta koko ajan. Ei kestävää.

Puhuja 3 [00:14:19]: Niinpä.

Puhuja 4 [00:14:19]: Mut toisaalta tuohon on pakko tarttua. Tuo on kiinnostavaa, kun sä nostit sen. Täähän on kuluttajakäyttämisen näkökulmasta tästä kierrättämisestä tästähän on tullu eräänlainen trendi myös. Mä just luin eilen tai toissapäivänä jostain mediasta, et käytetyitä t-paidoista on tullut brändejä, et te varmaan tiedättekkin, joku Marimekon Facebook-ryhmät ja muut, niistä maksetaan ihan älyttömiä hintoja, et tääkin on sitten musta tämmönen kuluttajasosiologisesta näkökulmasta aika kiinnostavaa. Mut mä oon samaa mieltä, et hyvää kamaa menee liikaa kaatopaikalle tällä hetkelle edelleenkin.

Puhuja 1 [00:15:08]: Jep.

Puhuja 3 [00:15:09]: Jep.

Puhuja 1 [00:15:09]: Joo, siis on se mahtavaa se, et toi second hand -kulttuuri on paljon suosittumpaa. Se, et jos sä haluat löytää jonku retronahkatakan tai vintagenahkatakan, niin sä oikeesti haluat löytää sen oikeesti vintage eikä H&M wannabe vintage -mallistoo. Tai esimerkiksi se, et tosi moni ettii vanhoi honekalui tollast oikeesti vanhaa, ei mikään, mikä yrittää olla 60-lukua, vaan joka on oikeesti 60-lukua, et se on tosi trendikästä, ja tosi monet ihmiset on nykyään kiinnostuneita second handista, joka on tosi ihana juttu. Mutta silti on vielä todella todella iso määrä ihmisiä, joille kirpputori on yhtäsuuri kuin torakat esimerkiksi,

ja tosi vierasta se kulttuuri. Ja ehkä suurin ongelma on se, et kun sulla on se tuoli, mikä on sulle jätettä, mistä on joku jalka vähän kulunu, ja sä et enää halua pitää sitä, ja sun mielestä sitä ei saa korjattua, ja se on ihan roska, niin sä et pysty käsittään, et se oikeesti sopis jonkun toisen retrosisustukseen tosi hyvin esimerkiksi, vaan sit sä viet sen sinne kaatopaikalle, ja sit se on siellä ja menee polttoon.

Puhuja 3 [00:16:11]: Jep. Jussi mulla olis vielä kyssäri sulle. Miten kestävä kehitys näkyy opetussuunnitelmissa, kun sä oot sitä pohtinu?

Puhuja 4 [00:16:19]: No se näkyy sillä tavalla, et mä tossa vuosi sitten kiersin, meillä on 17 tutkinto-ohjelmaa, ja mä kävin jokaisen tutkinto-ohjelman tiimissä esittelemässä tätä meidän opetussuunnitelman uudistustyötä, ja esitin toiveen, et se näkyis näissä opintojaksokuvauksissa jollain tapaa, et sieltä löytyis tää kestävä kehityksen näkökulma tai tulokulma, et osaamistavoitteissa ja sitten niissä tutkinto-ohjelmien yleiskuvauksissa, et se pitää pystyä sanottamaan, mitä se tarkoittaa. Yllättävän paljon siellä on sisäänrakennettuna aika monessakin koulutusohjelmassa. Sitä, mitä mä erityisesti halusin siellä nostaa, ja mitä ei ehkä, tietenkään, kun me puhutaan kestävästä kehityksestä, jotenkin se painopiste on koko ajan siinä ekologisuudessa, ja se on tietysti ihan ymmärrettävää ja luonnollista, mut mä näen yhtä tärkeänä tän sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden, mikä näkyy esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelmassa, et siellä puhutaan sitten asiakkaan tai potilaan kohtaamisesta, tämmöisestä monikulttuurisuusosaamisesta tai saavutettavuudesta. Tällasten termien jotenkin se verbalisoinnin kautta ehkä sitten opiskelijalle sitten se aukee se käsitys siitä, että tää kestävä kehitys on semmonen aika holistinen ajattelutapa. Meillä on myös kestävä kehityksen perusteet tällasena vapaavalintaisena opintojaksona. Siinä on musta mahtavaa, me ollaan kaks kertaa vedetty se läpi, ja meillä on neljästä eri opetusalaista opettajia siinä, mä oon koordinoinu siinä, et meillä on sotepuolelta sosiologi, ja sit meillä on restonomipuolelta luonnontieteilijä, tekniikasta on insinööri. Me ollaan löydetty semmonen hyvä combo siihen. Opiskelijoita on kaikista koulutusohjelmista. Se on musta tosi tärkeä.

Puhuja 3 [00:18:12]: Kuulostaa hyvältä. Toinen juttu, mitä tuli mielen, kun te ootte tehneet SEAMKissa tän kestävä kehityksen ohjelman, mitä tän ohjelman tavoitteita on?

Puhuja 4 [00:18:26]: No ohjelman tavoitteita on tietysti ensinnäkin, se on tosissaan nyt 2020-2025, se hyväksytyttiin meidän johtoryhmässä. Tavoitteena on tietysti tää kestävä kehityksen ajattelutapa tai ohjelma näkyväksi meidän kampusalueella, ne on ihan niitä arjen tekoja alkaen kierrätysroskiksista. Samalla tavalla me osallistutaan tässä meidän ohjelmassa siihen, että me pyritään myös hiilineutraaliksi ammattikorkeakouluksi 2030, ja me kaikki tiedetään, mitä ne on ne toimenpiteet, millä siihen päästään, ne on, missä mä tossa alussa viittasin. Jokaista kannustetaan käyttämään julkisia liikennevälineitä. Meillä energiakilpailuissa vaaditaan ympäristöystävällistä energiaa, et sen pitää olla tuulienergiaa tai meillä on asennettu aurinkopaneelit meidän yhden ison F-talon katolle viime kesänä, et sieltä sit seurataan sitä, et minkä verran. Se oli iso investointi, ja me saatiin muuten Business Finlandilta muistaakseni 20 pinnaa siihen investointiin. Me velvotetaan meidän alihankkijoita mahdollisuuksien mukaan hankkimaan uusiutuvaa energiaa. Vedenkulutusta seurataan. Meillä on kampuspyöriä tällä hetkellä, Seinäjoella ei julkista liikennettä juuri oo. Etätyöskentelyä suositaan soveltuvin osin, olkoonkin nyt, et tää pandemia sekotti monella tapaa. Toisaalta se pakotti näihin tai helpotti kestävä kehityksen

toimenpiteisiin siirtymiseen. Ja että se näkys meidän markkinoinnissa. Ja sillä tavalla välillisesti mä väitän, että se näkyy, SEAMK on opiskelijapalautekyselyssä ollu viime vuonna vai oliko edellisenä vuonna, mä en ihan tarkkaan tiedä, vai oliko peräti molempina vuosina Suomen paras AMK. Mä väitän, et yks syy siihen on, et meillä on aika yhteisöllinen meininki, ja yhteisöllisyys ja vuorovaikutus ja kommunikaatio, mun mielestä se on yks osa sitä kestävästä kehitystä, se on sitä sosiaalista kestävästä kehitystä, et me ollaan yhteisö, jossa kaikilla on hyvä olla.

Puhuja 1 [00:20:47]: Sä puhuit tosta etätyöstä, et sitä koetetaan lisätä, ja etäopiskelua ja muuta, ja sehän just kestävästä periaatteesta ekologiselta kannalta, mut mä just aloin miettiä sitä, et nyt kun on ollut korona-aika ja on oltu niin paljon etänä, niin mitä se taas sosiaaliselle kestävyydelle, koska sitten se, että ollaan lankojen välityksellä, niin se syö ihan kauheesti kanssakäymiseltä ja ihmisiin tutustumiselta, ja se sit taas lisää yksinäisyyttä ja muuta tämmöstä.

Puhuja 3 [00:21:12]: Jep. Toi on just tää, mitä on pohdittu paljon myös SAMOKissa, koska me ollaan SAMOKissa tehnyt etäopiskelukysely opiskelijoille silloin, kun korona alkoi eli silloin keväällä 2020. Ja sitten vuosittain jälkeensä 2021 keväällä, niin tää on just se, et missä määrin. Parhaimmassa tapauksessa me otetaan tästä nyt ne opit, mitä me saatiin siitä hyvästä, mutta myös säilytetään se hyvä siitä vanhasta, ja tehdään siitä semmonen hybridimalli niin sanotusti.

Puhuja 4 [00:21:43]: Joo. Aika hyvä. Mekin haastateltiin 600 opiskelijaa nytten ja kysyttiin nimenomaan, et etäopiskelua vai lähiopiskelua vai hybridiä, ja valtaosa vastauksista kannatti tätä hybridimahdollisuutta.

Puhuja 3 [00:21:58]: Mikä sopii kenellekkin ja missä elämäntilanteessa. Niin kuin Noora sanoit, se että läsnäolossa on kuitenkin se vuorovaikutuksen ja kanssakäymisen voima, ja siinä oppii sitten ihan eri tavalla ja saa kontaktia ihmisiin, et sillä on myös oma arvonsa. No hei, myös EU-tasolla puhutaan luonnollisesti paljon kestävästä kehityksestä, ja koulutuksesta puhuttaessa korkeakouluilla nähdään olevan tärkeä rooli siinä, kuinka vauhditetaan vihreää siirtymää esimerkiksi. Kysyn eka Jussilta, näkyykö EU-tason strategiat teidän työssä jotenkin?

Puhuja 4 [00:22:41]: Hyvä kysymys, mä tunnustan suoraan, mun piti ennen tätä podcastin nauhotusta käydä vähän lunttaamassa, mikä se on se vihreä siirtymä, eikä siellä nyt sinänsä mitään uutta ollu. Et ehkä se ei, miten mä sanoisin, EU-otsikkotasolla siellä näy, et jotenki se on samalla tapaa kun siinä opetussuunnitelmatyössä pyritään, et se on sisäänkirjotettuna siihen. Mut jos me Euroopan Unionina ja mantereena haluamme olla ensimmäinen hiilineutraali manner tai edelläkävijä, niin mä viittaan myös edelleen tähän meidän tutkimus ja kehittämisen innovaatiotoimintaan. Mä luulen, et nää on ne kanavat ja alustat, missä meillä on mahdollisuus päästä niihin tavoitteisiin.

Puhuja 2 [00:23:32]: No mites Noora, näkyykö teillä opinnoissa EU-taso jotenkin?

Puhuja 1 [00:23:36]: Joo, kyllä meillä EU-lainsäädäntöä tulee totta kai, lainsäädäntöä käydään suht paljon ja ympäristölainsäädäntöä ja muuta, ja sitten ehkä sen sijaan, et

katottais asioita EU-tasolla, niin katotaan kyllä ihan maailman laajusesti ja ympäri maailman, et mitä täällä tapahtuu ja mitä pitäis tehdä kestävästä kehityksestä eteen. Nyt pistit todella pahan kysymyksen.

Puhuja 3 [00:23:59]: Ehkä tässä toisaalta näkyy se, että kestävästä kehityksestä puhutaan EU-tasolla, globaalisti, paikallistasolla ja se kytkeytyy loppupeleissä ihan yksilön arkipäivään, et sinänsä ehkä se on hyvin saavuttanut ne kaikki tasot, tai et on myös teemoja, et me puhutaan EU-tasolla, onko yksilö on sen kanssa tekemistä, niin tää on ainakin hyvin saavuttanu kaikki tasot. Ja musta tuntuu, et kestävä kehitys on myös hyvin monelle tuttu termi ainakin, ja kaikki suurin piirtein tietää, en tiedä, tietääkö kaikki, mutta voi olettaa, että se on ainakin tuttu termi jossain määrin, ja ehkä ihmiset vähän tietää, mihin se viittaa.

Puhuja 4 [00:24:48]: Mun on pakko kommentoida tähän opettajan näkökulmasta, et tää on sillä tapaa kiitollinen ja haastava aihe, et opiskelijat on monesti tässä asiassa tietoisempia ja jotenkin valveituneempia väittäisin valtaosa opettajista, et tähän on hyvä tilanne, et opiskelija ja tässä tapauksessa musta tää podcastikin on yks osotus siitä, mut jotenkin haastaa myös sitten sen opetushenkilökunnan, uskaltaisko käyttää tällasta termiä, talkoisiin mukaan.

Puhuja 3 [00:25:23]: No hei, mennään sitten vielä opiskelijan taitoihin. Mitä taitoja opiskelija saa kestävästä kehityksestä opinnoista? Erityisesti Noora.

Puhuja 1 [00:25:35]: No meillä ainakin kun ympäristösuunnittelijaksi opiskellaan, koulutus on todella laaja. Me käydään todella paljon eri asioita liittyen just kaikkiin kestävästä kehityksestä suuntiin, näihin kolmeen, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen. Käydään niit perusopinnoissa tosi kepeesti, ja sitten niissä syventävissä opinnoissa voit erikoistua johonkin tiettyyn asiaan, lähteä oikeesti omaa kiinnostusta syventämään. Mutta jotenkin sanoisin, et kyl tost saa tosi sellasen ison avainpunan käteen, mitä sit voi lähteä tulevaisuudessa tekeen, et kun tosi usein meilt kysytään, et mitä sä opiskelet, ja sit sä sanot kestävästä kehityksestä, et mikä susta tulee, kun se ei oo mikään, et musta tulee sairaanhoitaja, se ei oo mikään selkee, et no musta tulee kestävästä kehityksestä asiantuntija, no, mitäs sä sit teet, niin se, et oikeesti, mitä vaan. Kestävästä kehityksestä podcastia, jotakin kestävästä kaupunkikäyntiä, kestävästä mitä vaan, järvien kunnostusta, sä voit mennä niin minne vaan töihin. Ja jotenkin toi kestävä on tosi tulevaisuuden juttu. Se, että jokainen yritys haluaa kestävästä kehityksestä osaamista itsellensä, jotta ne voi markkinoida esimerkiks, et hei me ollaan kestävästä kehityksestä firma, et meillä panostetaan kestävyteen, et osta meidän tuote.

Puhuja 3 [00:27:03]: Joo. Onks Jussi sulla jotain tähän jotain kommenttia opettajan näkökulmasta?

Puhuja 4 [00:27:06]: Ei oikeestaan muuta. Kauheen hauska oli kuunnella tuota Nooran puhetta siitä, et sä joudut aina kertomaan, mitä sun tutkintonimikkeellä voi tehdä, mut yllättäen...

Puhuja 1 [00:27:18]: Jep.

Puhuja 2 [00:27:18]: ...kulttuurituottaja kohtaa ihan samanlaisia kysymyksiä edelleenkin, vaikka tutkintonimike on jo ollut vahvistettuna vuosia.

Puhuja 1 [00:27:29]: Samoin myös politiikan tutkimuksen opiskelija, koska...

Puhuja 4 [00:27:31]: Epäilemättä.

Puhuja 3 [00:27:33]: Tuleeko sinusta poliitikko?

Puhuja 1 [00:27:35]: Se on tosi moni ala oikeesti varmasti, mistä ei tuu semmosta yhtä selkeätä, ja sitten just vaikka kestävä kehityskin on sanana tuttu monelle, ei kaikille, mutta tosi monelle, ja semmonen, et kaikki on sen jossain kohtaa kuullu, niin silti se, mitä se oikeesti sisältää, ja just se, ettei oo pelkästään se ekologinen puoli, et sä voit esimerkiks ton koulun jälkeen jättää ekologisen puolen taakses ja lähtee niit sosiaalisii juttui itse edistämään tai niiden parissa työskentelemään, tai talous.

Puhuja 3 [00:28:02]: Joo, ehkä tää on generalistien haaste, ettei oikein tiedetä mihin, mutta antaa paljon mahdollisuuksia. Jussi, mitä taitoja opiskelijat saa ensisijaisesti itselleen ja mitä sitten voi viedä sinne työpaikalle.

Puhuja 4 [00:28:15]: Nehän on osittain alakohtasia tietysti. Toi on musta hyvä, kun nostit ton, mitä valmistunut opiskelija voi viedä työpaikalle, ja se musta pitää ollakkin myös siinä jotenkin urasuunnittelussaki yhtenä näkökulmana. Varmasti se, et jokainen meiltä valmistunu opiskelija on sisäistänyt kestävä kehityksen periaatteet, juuri ne, mistä me ollaan tässä puhuttu, ja tavallaan ne monidimensionaalisuudet. Mun mielestä yks kestävä kehityksen näkökulma on kyky työskennellä monialaisissa ympäristöissä. Noora viittasit teidän innovaatioviikkoon, meillä on vähän samantyyppinen SEAMKissa ensimmäisen vuoden opiskelijoille, et me sekoitetaan ryhmät eri koulutusaloilta, et sekin on yks sitä. Mut sithän se on valtavan paljon myös sellasta alakohtaisuutta. Tekniikassa se on varmaan sitä, että osaa toimia resurssiensaasti tai ymmärtää sen, et materiaaliresurssit on vaikkapa rajalliset. En mä osaa sitä ehkä semmosessa isossa kuvassa tai otsikkotasolla sen enemppää. Tässä ne pääperiaatteet on.

Puhuja 3 [00:29:33]: Se oli ihan hyvin sanottu.

Puhuja 2 [00:29:36]: No sitten vielä teille molemmille, että miten vielä pitäisi tehdä enemmän? Kuinka AMKeista ja opiskelijoista saadaan vielä paremmin kestävä kehityksen edelläkävijöitä? Kaikki hyvät vinkit nyt pöytään.

Puhuja 1 [00:29:52]: Mä en tiiä, miten AMKeissa pitäis vielä enemmän tehdä, mut mun henkilökohtanen mielipide on se, et oikeesti tota hommaa pitää vauvasta asti toittamaan ja opettamaan, ihan päiväkodeissa. Okei, mitä oon kuullu, niin nykyään vissiin ala-asteella on jonkinäköistä kestävä kehityksen opetusta, ja esimerkiksi mun kummityttö viis vuotias, ehkä kolmivuotiaana tokas, kun näki roskan maassa, et ei maapallolle saa tehdä noin, jotain semmosta, ettei saa tehdä maapallolle pahaa. Kun mä jatkoin keskustelua, et mitä sä tarkoitat, niin et joo, päiväkodissa on puhuttu, et ei saa maapallolla suututtaa heittämillä

roskia maahan, tai jotain täntyyppistä. Mun mielestä tommoseen nuorten lasten asenteisiin ja ajatuksiin pitäis vaikuttaa vielä paljon enemmän ehkä.

Puhuja 3 [00:30:43]: Mun mielestä toi kuulosti aika lupaavalta.

Puhuja 1 [00:30:44]: No siis, mä aloin just mieltiin samaa, et kyl niihin näköjään vaikutetaankin, en mä tiiä. Kun esimerkiksi Jussi puhui, että niillä on vapaavalintaisena kestävyteen liittyviä kursseja, niin mun mielestä, et se ois ihan pakollista jotenkin alakohtaisesti käydä kestävyysasioita ehkä vielä enemmän.

Puhuja 3 [00:31:05]: Hyviä ideoita.

Puhuja 2 [00:31:05]: On.

Puhuja 1 [00:31:05]: Paljon ois tekemistä kyllä vielä.

Puhuja 4 [00:31:09]: Erittäin hyviä pointteja, mä oon Noora sun kanssa ihan täsmälleen samaa mieltä, et kyl se pitää lähtee sieltä perusopetuksen puolelta, ja mä luulen, et se lähteekin tässä peruskoulussa uudessa opetussuunnitelmassa, että kyllä sinne on myös tää kestävä kehityksen ajattelu on aika vahvasti sisäänrakennettu.

Puhuja 1 [00:31:25]: Niinpä.

Puhuja 4 [00:31:26]: Ei mullakaan mitään viisasten kiveä oo. Mä taas ajattelen nää opiskelijarekrytoinnin näkökulmasta, meillä ikäluokat pienenee, ja ammattikorkeakoulut kilpailee yhä enemmän opiskelijoista, ja Seinäjoki on toki sijaintinsa puolesta osittain haasteellinen paikka, et totta kai meillä siinä maakunnan ja vanhan Vaasan läänin alueelta tulee paljon opiskelijoita, mut meidän kulttuurituottajaopiskelijoita tulee ympäri Suomea, mut mä ajattelen, et sehän vois olla vielä jotenkin vahvemmin sit siinä ammattikorkeakoulun markkinoinnissa ja osa sitä brändiä se kestävä kehityksen ajattelua, mut eihän brändiäkään voi rakentaa ilman, jos siinä ei oo mitään kosketuspintaa siihen todellisuuteen, et aidosti siellä tehdään kestävä kehityksen tässä tapauksessa tekoja, toimenpiteitä. Ja niin kun mä sanoin tossa aikasemmin, mun mielestä siitä pitää tehdä kiva asia.

Puhuja 1 [00:32:23]: Jep.

Puhuja 4 [00:32:25]: Jengi oikeesti innostuu, et vaitsi meillä tehään tämmösiä juttuja.

Puhuja 1 [00:32:31]: Ja mäkin aloin just äsken mieltiin, et ehkä siinä kohtaa, kun nuori ihminen hakee koulupaikkaa, just lähtee korkeakouluun opiskelemaan, kun on lapsesta asti jo kasvatettu näille vihreille valinnoille, kestävä kehityksen juttuihin, niin se oikeesti, jos siellä kun meet koulun sivuja kattoon, jos siellä oikeesti näkyy se, et nää on jotenki kestäviä, et nää hoitaa hommansa kestävä kehityksen juttujen mukaisesti, niin kyl se varmasti saa ihmiset valitse sen koulun, jos sulla on kaks vaihtoehtoa, niin sä valitset sen kestävämmän, jos sulla yhtään nää asiat kiinnostaa.

Puhuja 3 [00:33:01]: Ja jos miettii, mitä nuorempana sä jonkun asian opit, niin se kantaa aika pitkälle sun mukana, et samanlailla, kun alat opiskeleen kieliä nuoria, ja kaikkii meidän perus äidinkieli, matematiikka, ja muut opinnot, niin jos siellä on se kestävä kehitys mukana, niin se varmasti, ei se häviä se taito tai se ymmärrys mihinkään.

Puhuja 1 [00:33:23]: Ja se, et kun se on meidän ikäisille tai tällä hetkellä aikuisille ihmisille semmonen opittu asia toi kestävä kehitys, ja kestävät asiat, niin mä toivot, et joskus kun mulla on itellä esimerkiksi lapsia, ja ne on 10-15-vuotiaita, niin ne ei enää ees koe, et ne on oppinu niitä asioita, vaan kaikki kestävään kehitykseen liittyvät asiat on itsestäänselvyys, ja ne ei ees tajua sitä, et teen asiat niin.

Puhuja 4 [00:33:46]: Juuri näin, ja siinä vaiheessa siitä ei enää tehdä tällasta identiteettipolitiikka, mitä se valitettavasti edelleen on, ja se mun mielestä osaltaan vaikeuttaa kestävä kehityksen toimenpiteiden eteenpäin ajamista, jos tän kasvisruokailusta, se on valitettavaa, miten sillä politikoidaan, kun sen sijaan, et sen pitäis olla isestään selvä vaihtoehto. Jotenkin ammattikorkeakoulu vois tässä olla kyllä mun mielestä yks edelläkävijä sitten, et tavallaan se nähtäis, et tää on osa meidän ammattikorkeakoulun arkea.

Puhuja 3 [00:34:25]: Joo.

Puhuja 1 [00:34:25]: Just sitä, ja esimerkiksi kouluissa on kasvisruokaviikkoja, niin miks pitää erikseen tehdä siitä kasvisruoka semmonen outo asia, et voi, on kasvisruokaviikko, et minkä takia kasvisruokaviikko ei ois ihan tavallinen viikko? Se on ollu tosi hienoo huomata, et kaikki koulukaverit ajattelee tosi samalla lailla asioista. Mun Tamperekaverit, jos mä sanon, et hei mä menen kirppikselle, niin sieltä tulee just semmoset, herran jumala torakoiden sekaan - settiin, ja Forssassa taas koulukavereille, kun mä oon, et kirppikselle, niin kaikki on, et vitsi, mä tuun mukaan, et mennään, et tosi erilaisia asenteita. Meillä huomaa koulussa välillä jos otat ne lihapullat kasvispyöryköiden sijaan, niin tulee ihan syyllinen olo, et hei älkääs nyt kattoko, et mul on täs nää lihapullat.

Puhuja 3 [00:35:07]: Meet tuonne vessaan syömään salaa ne.

Puhuja 1 [00:35:09]: Niin, sitä just. Mut eihän kukaan nyt oikeesti ajattele, mutta...

Puhuja 3 [00:35:14]: Joo, kyllä.

Puhuja 2 [00:35:15]: Joo.

Puhuja 4 [00:35:16]: Tottumus on toinen voima, et esimerkiksi jos mä puhuin siitä kasvisruokavalioon siirtymisestä, niin meillä on esimerkiksi meidän ruokalassa annettiin palautetta vuos-kaks sitten, et maustakaan vähän rohkeemmin niitä kasvisruokia, nyt ne on oikeesti hemmetin hyviä. Mä siis oon sekasyöjä itteki, mut mä syön lihaa aika harvoin. Mä aattelin vielä sitä, että kyllähän meidän henkilökunnassa, kun siellä on väki ehkä 30-60, mä väitän, et monella on mahdollisuus myös eettisiin valintoihin niissä omissa arjen ostokäyttäytymisessä, mut tää on vähän semmonen sensitiivinen aihe, et siitä jos rupeaa puhumaan sitten, saa sit jonkun matkasaarnaajan leiman.

Puhuja 1 [00:36:00]: Tunteita herättävä aihe yleisestikki.

Puhuja 4 [00:36:02]: On ehdottomasti, kyllä.

Puhuja 1 [00:36:03]: Mutta tosta vielä, mitä korkeakoulut vois tehdä, tuli mieleen just semmonen, et meillä on ainakin koulussa ruokalassa vaihtoehtona joko kasvisruoka tai sekaruoka, et jos sä oot aina tottunu siihen, et hei otanpa lihapullia, niin musta olis aika hienoa, et sä saisit ottaa myös kasvispullia, koska kuka haluaa periaatteessa, jos siellä on joku kasvisruokavaihtoehto, joka kuulostaa ihan hyvälle? Niin silti se, et sä maksat siitä, ja otat lautasellisen pelkkää sitä, ja jos sä et tykkää siitä, niin se, et tosi moni valitsee sen varman vaihtoehdon, mistä tietää, et varmasti tykkää, niin se olis tosi hienoo, et kasvisruokaa vois vähän maistaa, et hitsi, tähän on tosi hyvää, otanpa ens kerrallakin.

Puhuja 4 [00:36:42]: Hei toi on ihan mahtava ajatus ja idea. Mä vien heti tän meidän idealaatikkoon.

Puhuja 1 [00:36:48]: Ihanaa.

Puhuja 2 [00:36:49]: Oikeesti et vois kokeilla sitä sen lihapullan vieressä...

Puhuja 1 [00:36:50]: Sitä just.

Puhuja 2 [00:36:52]: ..sitä falafelia tai mitä se onkaan?

Puhuja 1 [00:36:54]: Sitä just, koska mieti, jos meet johonki ravintolaankin, esimerkiksi mä oon syöny tosi pitkään kasvisruokaa, maistanut ja uskaltanut, ollut silleen en kauheen skeptinen, mut silti se, et mä ekan kerran ravintolassa valitsin kasvisruuan, vei tosi kauan aikaa, se oli must tosi semmonen, et se, et sä otat sen tutun pippuripihvin sijaan, en syö pihvejä kylläkään, mut anyways, niin sen sijaan, et sä otat kasvisruokaa, se on tosi iso kynnys, koska sä kuitenkin maksat siitä suht paljonkin rahaa, niin se, okei, no ravintolat eri asia, mut koulussa, kun on se kouluruoka, ja sun lautaselle ei kuitenkaan mahdu määräänsä enempää, niin onks sillä väliä, et otaks sä puolet sekaruokaa ja puolet kasvisruokaa vai kokonaan jompaa kumpaa.

Puhuja 3 [00:37:35]: Niin, kyllä. Ja onhan se ihmisen tottumus. Jos tykkäät jostain ruuasta niin se, et sä et kokeile jotain muuta, se voi olla korkea kynnys.

Puhuja 1 [00:37:46]: Just sitä, ja sit kun se joku muu on vielä kasvisruokaa, ja kun siitä just se näkemys on se, et kasvisruoka on yhtäkuin porkkana, tomaatti ja sipuli.

Puhuja 2 [00:37:57]: Mä huomasin tänään, kun me oltiin lounaalla, ja mun pikkusisko oli mukana, hän on siis lukiossa, ja ennen lukioaikaa hän vihasi kasvisruokaa ja katso aina minua todella vihaisesti, jos mä olin tehny kasvisruokaa koko perheelle, mut tänään mä tajusin, et hän oli ottanu pelkästään kasvisruokaa lounalla, ja sit hän sano, et niin koska...

Puhuja 1 [00:38:13]: Ihanaa.

Puhuja 2 [00:38:13]: ..he lukiossa syö melkeen pelkästään kasvisruokaa joka päivä, niin hän on tottunu siihen, ja nykyään se on melkeen parempaa kuin liharuoka. Mut se on just...

Puhuja 1 [00:38:21]: Just toi.

Puhuja 2 [00:38:21]: ..tottumisesta kiinni, mistä sä Roosa puhuit, et sun pitää vaan yrittää sen ekan kerran, niin sit sä totut siihen, ja sit sä voit itse valita, mitä sä voit itse syödä.

Puhuja 1 [00:38:29]: Jep.

Puhuja 3 [00:38:29]: Ja kyl mä ite ymmärrän sen siinä mielessä, et jos mulla on joku lempijäätelö, niin aika usein mä otan sen mun lempijäätelön.

Puhuja 1 [00:38:35]: Just sitä.

Puhuja 3 [00:38:37]: Kyl mä välillä koikeilen jotain muuta.

Puhuja 1 [00:38:39]: Mut se on villi veto.

Puhuja 3 [00:38:39]: Mutta se on tuttu ja turvallinen.

Puhuja 1 [00:38:41]: Jep.

Puhuja 4 [00:38:42]: Lukiossa tehdään yleensä elämänvalintoja, mitkä kantaa monissa tapauksissa elämän loppuun asti, kun se on sen oman identiteetin ja aikuistumisen aikaa.

Puhuja 1 [00:38:50]: Mä oon miettiny myös sitä tosi paljon, kun kukaan lapsi ei tykkää vihanneksista tai kasviksista, et minkä takia? Oikeesti periaattees jos mietitään, et sulla on joku perunasoselaatikko, joka on semmosta semi harmaata ruokaa vs. joku kasvissosekeitto, niin luulis et jokainen pieni lapsi valitsis sen värikkään vaihtoehdon, mikä näyttää oikeesti miellyttävälle.

Puhuja 3 [00:39:13]: Hyvä pointti. En oo miettiny ikinä asiaa.

Puhuja 1 [00:39:15]: Pitäsi oikeesti, kyl se lähtee myös vanhemmista, että on totutettu nyt siihen, et voisiks sä nyt mitenkään ottaa kasviksia lautaselles, et se asenne on ollu jo siihen semmonen, et kokeiles nyt ees ottaa, eikä semmonen, et hei tässä on muuten kasvikset sulle.

Puhuja 3 [00:39:28]: Niinpä. Kiitos Noora ja Jussi, kun olitte meidän kanssa keskustelemassa. Nyt meidän on aika lopetella, vaikka tätä keskustelua vois jatkaa pidempäänkin. Kiitos paljon, että olitte täällä. Oli tosi kiva jutella teidän kanssa ja kiitos myös housti-Ida.

Puhuja 2 [00:39:47]: Jes, kiitos teille molemmille. Tosi kiinnostavaa kuunneella teidän näkemyksiä, ja toivotaan, että työt jatkuvat samaan tahtiin.

Puhuja 1 [00:39:53]: Kyllä. Hei kiitos munki puolesta, oli tosi mielenkiintosta kuulla näistä kaikista just EU-politiikasta tän suhteen, mitä Jussi esim sellitti korkeakoulun johdon puolelta.

Puhuja 4 [00:40:03]: Kiitos teille. Oli tosi kivaa keskustella ja kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Puhuja 3 [00:40:10]: Niinpä.

Puhuja 1 [00:40:10]: Nimenomaan.

Puhuja 3 [00:40:12]: Moi moi.

Puhuja 2 [00:40:12]: Moi moi.

Puhuja 1 [00:40:12]: Moikka.

Puhuja 4 [00:40:13]: Heippa.

[äänite päättyy]